

УДК 821.161.2–94:81'373.2:17

DOI <https://doi.org/10.12958/2227-2844-2025-2-23-29>**Крижановська Ольга Олександрівна,**

доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри літературознавства, східної філології і перекладу
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна.
overnik16@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9840-270X>

Дмитренко Вікторія Ігорівна,

доктор філологічних наук, професор,
директор навчально-наукового інституту філології і журналістики
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,
м. Полтава, Україна.
dmytrenko1811@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-8364-014X>

КОНЦЕПТ «БОГ» ЯК ЕТИЧНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ КОРЕЛЯТ У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ІДЕОЛЕКТІ ВОЛОДИМИРА ЯВОРІВСЬКОГО

Аксіологічна система публіцистичного дискурсу формується навколо низки стрижневих лінгвокультурних концептів, які є засобом світоглядної рефлексії та інструментом політичного впливу. У творчості Володимира Яворівського, чия активна діяльність припала на ключові етапи української державності, концепт «Бог» набуває особливого, подвійного функціонального навантаження, виступаючи одночасно етичним і політичним корелятом оцінки суспільної дійсності.

Актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю комплексного вивчення ідеолокту В. Яворівського, що залишається недостатньо дослідженим у площині сакральної риторики. Дослідження публіцистичного дискурсу письменника репрезентовано в розвідках Л. Дубич, О. Меленчука, Л. Хавалджи та інших. Вивчення його доробку крізь призму концепту «Бог» недостатньо розглянуто в сучасних студіях. Такий підхід дає змогу вийти за межі традиційного літературознавчого аналізу й перейти до лінгвопрагматичної та аксіологічної оцінки. Звернення до сакрального в дискурсі В. Яворівського репрезентує моральні імперативи та розкриває основу політичної легітимації чи критики. Виявлення функціональної динаміки концепту «Бог» дасть можливість зрозуміти механізми впливу публіцистики на суспільні процеси в посттоталітарну добу.

Метою статті є визначення функціональної ролі концепту «Бог» у публіцистичному ідеолекті В. Яворівського й аналіз його використання як етичного та політичного корелята оцінки дійсності.

Дослідження ґрунтується на дискурсивному та концептуальному аналізі із залученням методів аксіології для вивчення системи цінностей, а також риторичного аналізу для дослідження переконливих стратегій. Комплексний підхід дасть змогу виявити, як публіцистика Яворівського формувала морально-етичну шкалу для оцінювання політичної дійсності.

Об'єктом дослідження нашої статті є четвертий публіцистичний збірник В. Яворівського (2006–2009 рр.), створений на основі його медіадискурсу (радіопередача «20 хвилин з Яворів-

ським»). Корпус текстів містить низку гостроактуальних матеріалів, що відображають авторську концептуалізацію суспільно-політичної дійсності в період після Помаранчевої революції, зокрема його резонансний відкритий лист до глави держави.

У нарисі «Маятник без циферблата» концепт «Бог» репрезентовано в такому контексті: «Ліміт помилок, нерішучого чекання манни небесної чи безконечних Божих подаянь ми з вами давно вичерпали. Тому не маємо іншого виходу, як чесно, ніби на рентгені, вглядатися у всі наші помилки. Вільні і невольні. Правда лікує, піднімає з колін, згортає знесилені пальці в сильні кулачеська і присвічує шлях істині. Вірю, що ви мені в цьому не заперечите. Майдан кінця 2004-го і початку 2005-го, наш прекрасний, всемогутній і вікопомний Майдан міг стати радикальним і знаковим поворотом в українській долі, він міг на кілька століть забути світ націю швидко і рішуче ввести у світове співтовариство. Доля і Господь дарують такий шанс не всім народам і не часто. Ми його мали. Точніше, ми здобули цей шанс, скинувши з себе на Майдані страх, осоружну меншовартість і малоросійщину. Устами Ющенка ми вам обіцяли з Майдану, що нова, «помаранчева» влада буде для всіх нас зрозумілою і прозорою, як альтернатива Кучминим залаштунковим інтригам, шелестінню купюр, нашіптуванням, яких не вловлювали навіть таємні мікрофони майора Мельниченка» (Яворівський, 2010).

Цей допис має в назві символічну метафору «Маятник без циферблата», що актуалізує політичний час, якій є невизначеним і некерованим. Назва є ключовою для розуміння функціональної ролі концепту «Бог» у публіцистичному ідеолекті Володимира Яворівського. У цьому фрагменті він використовується для виправдання необхідності радикальної політичної дії та моральної самокритики.

У фрагменті концепт «Бог» застосовується в негативній риторичній функції, він репрезентує критику політичної пасивності та ідеалістичної залежності від зовнішніх сил. В. Яворівський пише, що «ліміт помилок, нерішучого чекання манни небесної чи безконечних Божих подаянь ми з вами давно вичерпали» (Яворівський, 2010). Це твердження концептуалізує політичну бездіяльність як морально-етичний провал, що вичерпав навіть божественну милість. Концепт «Бог» виступає тут як корелят для засудження політики пасивного очікування. Автор апелює до вищої інстанції не для того, щоб просити допомоги, а щоб оголосити: епоха «подарунків» скінчилася. Це є важливим моментом у динаміці ідеолекту В. Яворівського, який переходить від надії на диво Майдану до вимоги політичної суб'єктності нації.

Водночас Майдан тут концептуалізується як сакральний дар, отриманий завдяки спільній дії. Революційні події отримують найвищу етичну оцінку: «Доля і Господь дарують такий шанс не всім народам і не часто. Ми його мали». «Господь» тут є етичним корелятом історичного шансу, що підносить Майдан до рівня провидіння. Це надає політичній перемозі метафізичного значення, роблячи подальші помилки влади не просто політичною невдачею, а моральним гріхом проти божественного дару. На думку письменника, шанс був даний не просто так, а був здобутий нацією («ми здобули цей шанс»), скинувши «страх, осоружну меншовартість і малоросійщину». Таким чином, активна національна гідність концептуалізується як необхідна умова для божественного схвалення.

Публіцист здійснює аксіологічний зсув, замінюючи надію на божественне втручання на етичний імператив «Правди». Після констатації вичерпання ліміту «Божих подаянь» автор формулює новий, секулярний етичний кодекс для політики: «Тому не маємо іншого виходу, як чесно, ніби на рентгені, вглядатися у всі наші помилки». Ця чесність стає новим корелятом моральності. Автор звертається до концепту «правда», який у публіцистиці набуває сакральної ваги) концептуалізується як цілюща сила та шлях до спасіння: «Правда лікує, піднімає з колін, згортає знесилені пальці в сильні кулачеська і присвічує шлях істині» (Яворівський, 2010). Це підкреслює перехід від теологічної надії до соціальної та політичної відповідальності. Отже, концепт «Бог» у цьому фрагменті є етико-політичним маркером, який використовується Яво-

рівським для консолідації нації навколо ідеї, що, хоча історичний шанс був дарований Господом, його реалізація вимагає активності, чесності та відмови від пасивного чекання.

У дописі «Посіріння помаранчевого» концепт «Бог» репрезентовано в синтаксичних конструкціях, що мають експресивне значення: «Задумайтеся над цим! Не зрадьте Майдан! Не зрадьте Український Народ! Не зрадьте ідеали Помаранчевої революції! Історія і народ не пробачать Вам цього! Ви ж двічі клялися на Біблії, кладучи руку на серце, що Ви будете служити Богу і народу України! Пам'ятайте, хто присягається перед Господом Богом і не виконує своїх обіцянок, того тяжко карає Господь Бог! Будьте з Богом і з українським народом! Це наказують Вам мільйони українців, які голосували за Вас у 2004 році, а зараз голосували за БЮТ, щоб цим кроком підштовхнути Вас до об'єднання Помаранчевої коаліції! Благословляємо Вас як Президента і Юлію Володимирівну як Прем'єра на тісну співпрацю в ім'я майбутнього наших дітей та онуків! Це благословення і побажання від тих громадян, які хочуть жити в українській Україні, які люблять її, які хочуть гордитися нею, для кого Україна – понад усе, для кого Україна у серці, а не в кишени! Будьте з Богом у серці і з народом, перед яким присягнулися на Біблії! Слава Господу Богу! Слава Україні! Слава героям!» (Яворівський, 2010).

Цей текст є прямою інвективною та моральним імперативом, де політична програма викладається через сакральну риторику. Концептуалізація дійсності тут спрямована на примушення політичного лідера до дії (формування коаліції) через апеляцію до його морального та релігійного обов'язку. Концепт «Бог» у цьому уривку виконує функцію найвищого морального мірила та гаранта виконання політичних обіцянок. В. Яворівський апелює до факту, що В. Ющенко «двічі клялися на Біблії, кладучи руку на серце» (Яворівський, 2010). Це перетворює політичну присягу на сакральний договір перед Богом, який є нерозривним і безумовним. Автор прямо застосовує релігійну санкцію як інструмент політичного тиску: «Пам'ятайте, хто присягається перед Господом Богом і не виконує своїх обіцянок, того тяжко карає Господь Бог!» (Яворівський, 2010). Це актуалізує політичну безвідповідальність як релігійний гріх, що матиме не лише політичні, а й метафізичні наслідки. «Благословляємо Вас як Президента і Юлію Володимирівну як Прем'єра на тісну співпрацю» репрезентує риторичний прийом, що надає політичному об'єднанню (коаліції) статусу божественного веління, що має бути виконане «в ім'я майбутнього наших дітей та онуків» (Яворівський, 2010). У тексті В. Яворівський звертається й до концепту «народ», що втілює активну волю. Наказ об'єднатися виходить від «мільйонів українців», які «голосували за Вас у 2004 році, а зараз голосували за БЮТ, щоб цим кроком підштовхнути Вас до об'єднання» (Яворівський, 2010). Це концептуалізує голосування за БЮТ не як опозицію, а як продовження мандата Майдану, спрямоване на примус Ющенка до виконання коаліційного боргу. Разом із Божою карою автор застосовує і історичну санкцію: «Історія і народ не пробачать Вам цього!» (Яворівський, 2010). Автор протиставляє два типи громадян: тих, для кого «Україна – понад усе» і «Україна у серці, а не в кишени». Це концептуалізує підтримку коаліції як морально виправдану позицію, а її зрив – як корисливу «зраду». Зазначимо, що текст рясніє імперативами заперечення: «Не зрадьте Майдан! Не зрадьте Український Народ! Не зрадьте ідеали Помаранчевої революції!» (Яворівський, 2010). Фінальна формула, що повторюється, «Будьте з Богом і з українським народом!» поєднує два концепти («Бог» і «народ»), репрезентуючи, що вони є нероздільними умовами політичної ефективності. Завершення «Слава Господу Богу! Слава Україні! Слава героям!» – це риторичний прийом, який надає нарисові функцію національної молитви-вимоги. Отже, у цьому уривку концепт «Бог» репрезентовано як найвищий етичний і політичний інструмент тиску, перетворюючи політичну необхідність (об'єднання коаліції) на моральний і релігійний імператив, невиконання якого загрожує не лише втратою влади, а й прокляттям від Бога та історії.

У тексті «Стратегія випаленої землі» концепт «Бог» актуалізує системність та аморальність знищення української культурної та соціальної еліти: «Знищено знаменитий на весь світ україн-

ський театр Курбаса «Березіль». Курбаса закатовано на Соловках, видатних акторів запроторено до тюрю. Більше того, руки Постишева дотягнулися навіть до обділених Богом і природою – він знищив Науково-дослідний інститут глухонімих та його директора рефлексолога Соколянського» (Яворівський, 2010). Цей уривок продовжує стратегію аксіологічної інвективи Володимира Яворівського, зосереджуючись на концептуалізації системного й аморального характеру знищення.

У цьому фрагменті посилюється моральний осуд режиму. В. Яворівський підкреслює, що знищення театру «Березіль» є національною трагедією. Театр Курбаса («знаменитий на весь світ») репрезентує, що режим знищував не лише політичних опонентів, а й найвищі досягнення української культури, які мали глобальну цінність. Автор персоналізує трагедію режисера й акторів театру: Леся Курбаса «закатовано на Соловках», митців «запроторено до тюрю». Влада цілеспрямовано знищувала творців і носіїв культурної самобутності. Найгостріший аксіологічний зсув відбувається під час згадки про знищення Науково-дослідного інституту глухонімих. Дії ката Постишева концептуалізуються як такі, що не мають моральних меж. Знищення наукової установи, яка займалася допомогою найбільш вразливим людям («обділених Богом і природою»), підносить злочин до рівня абсолютної, сатанинської жорстокості. Метонімія «руки Постишева дотягнулися» репрезентує, що складний механізм політичних репресій уособлено в образі фізичного, всепроникного терору, що посилює відчуття беззахисності жертв перед системою. На нашу думку, цей уривок концептуалізує дійсність як тотальний терор, що нехтує моральністю, культурною цінністю та гуманізмом, підтверджуючи попередню тезу про системний геноцид української еліти.

Ключовим для розуміння концепту «Бог» у публіцистичному ідеолекті В. Яворівського є нарис «Антиукраїнство. Анатомія. Без хірургії...». Розглянемо наступний уривок: «До трагедії української нації, яку вона лише Божим дивом і Божою ласкою пережила, не зникнувши з етнічного реєстру та з мапи людства, я буду повертатися щоразу, скільки матиму можливість говорити з вами. Повертаєтесь до неї і ви своїми листами-свідченнями. І я їх буду оприлюднювати, щоб чули та знали наші діти і внуки, бо ця трагедія довго і зловмисно замовчувалася, її хотіли зітерти з пам'яті народу. Нас упосліджували, виштовхували на узбіччя світової історії, знекровлювали нашу культуру і нівелювали нашу українську душу, забороняли мову і думку, спотворювали наше минуле, привласнюючи його собі, безчестили наших героїв і пророків у сімнадцятому, вісімнадцятому, дев'ятнадцятому та двадцятому століттях» (Яворівський, 2010). У тексті концептуалізовано національну трагедію як постійну, багатовікову загрозу, подолану лише завдяки божественному втручання й акту публічної пам'яті. Письменник звертається до двох взаємозалежних векторів: сакралізації виживання та наказі до меморіальної дії. В. Яворівський актуалізує сам факт існування української нації як чудо. Виживання подається не як історична закономірність чи політична перемога, а як Божий дар: «До трагедії української нації, яку вона лише Божим дивом і Божою ласкою пережила, не зникнувши з етнічного реєстру та з мапи людства» (Яворівський, 2010). Концепт «Бог» репрезентує тут абсолютний корелят національної незламності. Це підносить виживання нації до рівня метафізичного тріумфу над силами зла, що є потужним засобом ідеологічної консолідації. Трагедія України й українського народу відтворена як багатовіковий, зловмисний, системний процес, спрямований на знищення національної суб'єктності. Письменник подає злочини як хронічну війну проти українського духу, що триває крізь століття: «у сімнадцятому, вісімнадцятому, дев'ятнадцятому та двадцятому століттях». Антиукраїнство є комплексним нападом, спрямованим на знищення всіх сфер ідентичності: «спотворювали наше минуле, привласнюючи його собі, безчестили наших героїв і пророків» (Яворівський, 2010).

В. Яворівський наголошує, що має роль хранителя пам'яті та свідка: «Я буду повертатися щоразу, скільки матиму можливість говорити з вами» (Яворівський, 2010). Тому його публікації та коментування «листів-свідчень» читачів перетворює індивідуальну пам'ять на колективний, публічний акт протидії політиці забуття. Мета письменника полягає у тому, «щоб чули та знали

наші діти і внуки», оскільки трагедію «зловмисно замовчували». Це концептуалізує публіцистику як моральну, рятівну місію з відновлення історичної правди. В уривку В. Яворівський концептуалізує суспільно-політичну дійсність як тривалу екзистенційну боротьбу, в якій нація вижила лише завдяки Божому втручання. Публіцистичний дискурс стає актом сакрального обов'язку з відновлення історичної пам'яті, що є єдиною гарантією проти нового знищення.

Отже, результати нашого дослідження доводять, що публіцистичний ідеолокт В. Яворівського є інструментом аксіологічної концептуалізації суспільно-політичної дійсності. Концепт «Бог» / «Господь» у дискурсі письменника функціонує не лише як елемент світогляду, а як багатогранний етичний і політичний корелят, що динамічно змінює свою функцію залежно від історичного контексту. Концепт використовується для сакралізації національних цінностей (Богом дарована земля, найкращий народ) та як моральний арбітр для оцінки вчинків правлячої еліти, перетворює політичну присягу на сакральний договір, невиконання якого тягне за собою релігійну санкцію. В. Яворівський концептуалізує трагічну дійсність через бінарне протиставлення – сакральна обдарованість нації (незнищений дух) проти тривіальної, аморальної політики та власної недбалості. Таким чином, концепт «Бог» у публіцистичному ідеолокті В. Яворівського репрезентує його етико-політичні стратегії, спрямування на моральну консолідацію нації в умовах постійної екзистенційної та історичної кризи. Стаття відкриває різні вектори перспективного дослідження, актуальним є компаративне вивчення репрезентації концепту «Бог» у публіцистиці В. Яворівського та його сучасників (Л. Костенко та І. Драча). Це дасть змогу зрозуміти спільні та відмінні сакральні коди української інтелігенції кінця XX – початку XXI ст.

Список використаної літератури

1. Дубич Л. Володимир Яворівський: «Ця дурна політика наздогнала мене на половині роману...». *Львівський портал*, 18 Березня 2004. URL: <https://portal.lviv.ua/uncategorized/2004/03/18/145001>
2. Меленчук О. В. Постаць Володимира Яворівського в оцінці сучасників (на матеріалі спогадів та щоденників О. Гончара і Д. Павличка). *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 26. Т. 2. С. 157–162. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.2.29>
3. Хавалджи Л. Концепт земля у художній публіцистиці В. Яворівського. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2021. Vol. IX (75), Issue 257. P. 33–36. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2021-257IX75-07>
4. Хавалджи Л. Перифрази в ранній публіцистиці В. Яворівського. *Кримський міжнародний форум: філологія та журналістика : збірник матеріалів (20–21 жовтня 2022 року, м. Київ)*. Львів–Торунь : Liha-Pres, 2022. С. 123–127. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-272-5-32>
5. Яворівський В. Що ж ми за народ такий?.. Книга четверта. Хроніка розчарування і надії. Київ : Український письменник, 2010. 591 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Yavorivskyi_Volodymyr/Scho_zh_my_za_narod_takyi_zb.pdf

References

1. Dubych, L. Volodymyr Yavorivskyi: “Tia durna polityka nazdohnala mene na polovyni romanu...” [Volodymyr Yavorivskyi: “This stupid politics caught up with me halfway through the novel...”]. *Lvivskyi portal – Lviv portal*, March 18. Retrieved from <https://portal.lviv.ua/uncategorized/2004/03/18/145001> [in Ukrainian].
2. Melenchuk, O. (2022). Postat Volodymyra Yavorivskoho v otsyntsi suchasnykiv (na materialy spohadiv ta shchodennykiv O. Honchara i D. Pavlychka) [The figure of Volodymyr Yavorivskyi in the assessment of contemporaries (based on the memoirs and diaries of O. Honchar and D. Pavlychko)]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies*, 26(2), 157–162. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.26.2.29> [in Ukrainian].

3. Khavaldzhy, L. (2021). Kontsept zemlia u khudozhnii publitsystytsi V. Yavorivskoho [The concept of land in V. Yavorivsky's artistic journalism]. *Science and Education a New Dimension. Philology, IX(75)*, 257, 33–36. DOI: <https://doi.org/10.31174/SEND-Ph2021-257IX75-07> [in Ukrainian].

4. Khavaldzhy, L. (2022). Peryfrazy v rannii publitsystytsi V. Yavorivskoho [Periphrasis in the early publicistics of V. Yavorivskyi]. *Krymskyi mizhnarodnyi forum: filolohiia ta zhurnalistyka – Crimean International Forum: Philology and Journalism*. (pp. 123–127). Lviv–Torun: Liha-Pres. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-272-5-32> [in Ukrainian].

5. Yavorivskyi, V. (2010). Shcho zh my za narod takyi?.. Knyha chetverta. Khronika rozcharuvannia i nadii [What kind of people are we?.. Book Four. Chronicle of disappointment and hope]. Kyiv: Ukrainskyi pysmennyk. Retrieved from https://shronl.chtyvo.org.ua/Yavorivskyi_Volodymyr/Scho_zh_my_za_narod_takyi_zb.pdf [in Ukrainian].

Крижановська О. О., Дмитренко В. І. Концепт «Бог» як етичний та політичний корелят у публіцистичному ідеолекті Володимира Яворівського

Аксіологічна система публіцистичного дискурсу формується навколо низки стрижневих лінгвокультурних концептів, які є засобом світоглядної рефлексії та потужним інструментом політичного впливу. У творчості Володимира Яворівського, чия активна діяльність припала на ключові етапи української державності, концепт «Бог» набуває особливого, подвійного функціонального навантаження, виступаючи одночасно етичним і політичним корелятом оцінки суспільної дійсності. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного вивчення ідеолекту В. Яворівського, що залишається недостатньо дослідженим у площині сакральної риторики. Дослідження ґрунтується на дискурсивному та концептуальному аналізі із залученням методів аксіології та риторичного аналізу. Об'єктом дослідження є четвертий публіцистичний збірник В. Яворівського (2006–2009 рр.), створений на основі його медіадискурсу (радіопередача «20 хвилин з Яворівським»), зокрема резонансний відкритий лист до глави держави та нариси, що стосуються постпомаранчевого періоду та системного антиукраїнства. Автор доводить, що в нарисі «Маятник без циферблата» концепт «Бог» використовується для виправдання необхідності радикальної політичної дії та моральної самокритики. Він виступає як корелят для засудження політики пасивного очікування («Ліміт... Божих подаянь ми з вами давно вичерпали»). Водночас Майдан концептуалізується як сакральний дар від Господа, що підносить політичну перемогу до рівня провіденціального шансу. Публіцист здійснює аксіологічний зсув: теологічна надія замінюється на етичний імператив «Правди», яка концептуалізується як цілюща сила та шлях до політичної відповідальності.

У дописі «Посіріння помаранчевого» концепт «Бог» репрезентовано як найвищий етичний і політичний інструмент тиску. В. Яворівський апелює до факту, що В. Ющенко «двічі клялися на Біблії», перетворюючи політичну присягу на сакральний договір. Автор прямо застосовує релігійну санкцію («того тяжко карає Господь Бог!») як інструмент примушення до об'єднання коаліції. У цьому контексті концепт «народ» стає активним корелятом волі, нероздільним із божественним велінням. Фінальна формула «Слава Господу Богу! Слава Україні! Слава героям!» надає нарису функцію національної молитви-вимоги.

У тексті «Стратегія випаленої землі» та «Антиукраїнство. Анатомія. Без хірургії...» концепт «Бог» актуалізує системність та аморальність знищення української еліти. Згадка про знищення інституту для «обділених Богом і природою» підносить злочин до рівня абсолютної жорстокості. При цьому виживання нації протягом багатовікового терору концептуалізується як Боже диво і Божа ласка, що є потужним засобом ідеологічної консолідації. Публіцистичний дискурс стає актом сакрального обов'язку з відновлення історичної пам'яті. Публіцистичний ідеолект В. Яворівського є інструментом аксіологічної концептуалізації суспільно-політичної дійсності. Концепт «Бог» функціонує як багатогранний етичний і політичний корелят, що

сакралізує національні цінності, виступає моральним арбітром та є основою для консолідації нації в умовах постійної екзистенційної кризи.

Ключові слова: публіцистичний ідеолокт, концепт «Бог», сакральна риторика, етичний корелят, аксіологічний аналіз.

Kryzhanovska O. O., Dmytrenko V. I. The concept of “God” as an ethical and political correlate in Volodymyr Yavorivsky’s publicistic idiolect

The axiological system of publicistic discourse is organized around a set of core linguocultural concepts that serve as a means of worldview reflection and a powerful instrument of political influence. In the works of Volodymyr Yavorivsky, whose active public life coincided with key stages of Ukrainian statehood, the concept of “God” assumes a specific dual functional load, acting simultaneously as an ethical and political correlate in evaluating social reality.

The relevance of this study stems from the need for a comprehensive investigation of V. Yavorivsky’s idiolect, which remains insufficiently explored through the lens of “sacred rhetoric”. The research employs discursive and conceptual analysis, integrating methods of axiology and rhetorical analysis. The object of study is Yavorivsky’s fourth collection of journalistic essays (2006–2009), based on his radio program “20 Khvylyn z Yavorivskym” (“20 Minutes with Yavorivsky”), including his resonant open letter to the Head of State.

In the essay “Pendulum Without a Dial”, the concept of “God” is used to justify the necessity of radical political action and moral self-criticism. It functions as a correlate for condemning passive policy (“The limit... of God’s provisions we have long exhausted”). Concurrently, the Maidan Revolution is conceptualized as a “sacred gift” from the Lord, elevating the political victory to a “providential chance”. The publicist executes an axiological shift: theological hope is supplanted by the ethical imperative of “Truth”, which is defined as a curative force leading to political responsibility. The concept of “God” thus acts as an ethico-political marker consolidating the nation around the idea that the realization of the historical chance requires active honesty and a rejection of passive waiting.

In the piece “The Greying of Orange” the concept of “God” serves as the highest ethical and political instrument of pressure. Yavorivsky appeals to the fact that V. Yushchenko “swore twice on the Bible” converting a political oath into a “sacred covenant”. The author directly applies a “religious sanction” (“the Lord God severely punishes”) to compel the coalition’s unity. The concept of the “people” becomes an active correlate of divine will, inseparable from the political imperative.

In the texts “Scorched Earth Strategy” and “Anti-Ukrainianism. Anatomy. Without Surgery...” the concept of “God” highlights the systemic and moral depravity of the destruction of the Ukrainian elite. The survival of the nation through centuries of terror is conceptualized as a “Divine miracle” and “God’s grace”, acting as a powerful tool for ideological consolidation. The publicist’s discourse transforms into an “act of sacred duty” for the restoration of historical memory.

Conclusion: V. Yavorivsky’s “publicistic idiolect” is a primary instrument for the axiological conceptualization of social reality. The concept of “God” functions as a multifaceted ethical and political correlate that sacralizes national values, serves as a moral arbiter, and provides the foundation for national consolidation amidst ongoing existential and historical crises.

Key words: publicistic idiolect, concept “God”, sacred rhetoric, ethical correlate, axiological analysis.

